

Autor: doc. Dr. Ing. Jaroslav Šálka

**Les**

**Les** je rôznorodé spoločenstvo rastlín a živočíchov, ktorého súčasťou je tiež vzduch, voda a pôda. Je to živý organizmus, v ktorom neustále prebieha kolobeh života – zrod, rast, rozmnožovanie a odumieranie. Je priestorovo a časovo definované spoločenstvo zložené zo živých a neživých zložiek.

**Spoločnosť a jej rôzne požiadavky na les**

Ľudia využívajú lesy a produkty z lesa, aby si mohli uspokojiť svoje potreby. Rôzne skupiny obyvateľstva uprednostňujú rôzne úžitky plynúce z lesa: drevo, nábytok, domy, biodiverzita, rekreácia, voda.

Majitelia lesa chcú využívať les predovšetkým na produkciu dreva a iných statkov, ktoré môžu predať na trhu. Chcú svoj majetok obhospodarovať tak, aby im dlhodobo prinášal príjem. V lese vyrúbu len toľko dreva, koľko im prirástlo. Ťažba dreva sa vykonáva takým spôsobom, aby sa les poškodil čo najmenej. Zároveň za vyťažené stromy majú povinnosť vysadiť nové stromčeky, čím sa zabezpečí cyklus „nového života“.

Drevospracujúci priemysel vyrába z dreva nábytok, domy alebo iné, pre nás potrebné veci. Ľudia pracujúci v týchto fabrikách majú tiež svoju existenciu založenú na lese.

Združenia ekologických aktivistov uprednostňujú taký les, do ktorého ľudia vôbec nechodia a ktorý rastie sám bez vplyvu človeka. Chcú takýmto spôsobom chrániť našu prírodu. Les sa riadi len prírodnými zákonmi.

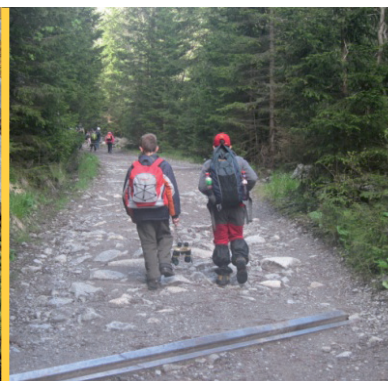
Turisti a rekreanti uprednostňujú les, v ktorom sa môžu zotaviť alebo kochať sa krásami prírody. Radi by boli, keby v lese boli pre nich pripravené chodníky na prechádzky, bicyklovanie alebo jazdenie na koni. Deti sa určite potešia detskému ihrisku a ockovia miestu na grilovanie.

My všetci potrebujeme vodu na pitie, kúpanie alebo polievanie záhrady. Bez lesov by sme však mali vody alebo málo, alebo veľa. Bez lesa by sa striedali periódy sucha a povodní.

Každá skupina chce presadiť svoj spôsob využívania alebo ochrany lesa. Hovoríme, že chce presadiť svoj záujem. Všetky skupiny však chcú, aby bol les zdravý a trvalý. **Všetky skupiny chcú, aby mohli naše lesné bohatstvo využívať a aby ostalo zachované aj pre ďalšie generácie.**

**Ako rozumne využívať lesy?**

- Ako sa dohodnúť, koľko lesa bude slúžiť na produkciu dreva, aby sme mali doma drevený a nie umelý nábytok?
- Ako sa dohodnúť, koľko lesov bude človekom neporušených, aby sme ho mohli študovať a odovzdať neporušený budúcim generáciám?



- Ako sa dohodnúť, v ktorých lesoch sa budeme prechádzať a v ktorých lesoch budeme jazdiť na koni?
- Koľko lesov je potrebných, aby sme mali dostatok pitnej vody a neboli povodne?

Tieto a mnohé ďalšie otázky trápia už celé generácie ľudí. Je vôbec možné nájsť kompromis medzi potrebami spoločnosti a prirodzenými nárokmi prírody? Len dôkladné poznanie prírodných zákonitostí na jednej strane a požiadaviek spoločnosti na strane druhej nám môže ukázať správnu cestu v lesnom hospodárení. **Na prvom mieste však musí stáť les so všetkými darmi, ktoré nám dennodenne poskytuje.**

Už v 6. storočí pred našim letopočtom vznikli prvé prvky spoločenského zriadenia, ktoré sa nazýva demokracia. Ľudia sa schádzali na ľudových zhromaždeniach, na ktorých rozhodovali o vojne a mieri, o zákonoch, alebo volili spomedzi seba úradníkov.

V 21. storočí máme v obci (meste) v obecnom (mestskom) zastupiteľstve našich zástupcov – poslancov, ktorí rozhodujú o veciach verejných. V demokracii rozhodujú naši poslanci hlasovaním o veciach verejných. Tak napríklad obecní alebo mestskí poslanci rozhodnú, či sa budú využívať mestské lesy viac na rekreačné účely alebo na produkciu dreva alebo na ochranu prírody.

### Úlohy pre Teba:

1. Čo je to záujem na využívaní a ochrane lesa? Poznáš nejaké záujmy?

.....

2. Čo je to demokracia? .....

.....

3. Čo je to mestské zastupiteľstvo a kto sú to panie poslankyne a páni poslanci? Poznáš poslanca v Tvojom obvode?

.....

.....